

Na jednom celkem moderním ostravském sídlišti v Hrabůvce žila jedna rodina, Novákovi. Tatínek s maminkou měli dva syny. Hlava rodiny Ladislav Novák byl zaměstnán jako důlní inženýr. Maminka Irena byla zdravotní sestrou, měli dva kluky, staršího Pavla a mladšího Martina. Všichni dohromady sdíleli třípokojevý byt s rozsáhlým obývacím pokojem. Autoritou rodiny byl přirozeně otec, svým vysokoškolským vzděláním a inteligencí, a zvláště velice dobrým přehledem. Maminka se starala o domácnost a o výchovu svých synů kromě každodenního zaměstnání. Převládala její přílišná pečlivost a schopnost udržovat pořádek. Na děti a jejich vývoj měli oba rodiče štěstí, vyrůstali jim chytrí a pěkní chlapi.

Do téměř kostelního klidu zazvonil zvonek na dveře jejich bytu. „Kdo to může být, kdo by se k nám trousil v neděli“, zvolala maminka polohlasem. Otevřela dveře a uviděla o koho jde. Byli to prarodiče Novákovi.

Maminka: „Co vy tu? Pojdte dále.“

Babička: „To víte, přišli jsme se na vás podívat o neděli, vyhovuje vám to?“

Maminka: „Ano, jsme rádi.“

V předsíni číhali kluci a představovali si: „copak nám dnes přinesli dobrého děda s babičkou“. Všichni se příkladně uvítali. Když babička Sylva začala vytahovat z tašky věci, které přinesla s dědou Štefanem, kluci okamžitě zbystřili.

A zmínila: „Tuhle jsme vám přinesli jablečný závin, víme že ho máte tak rádi a láhev bílého vína,“ všichni hostitelé poděkovali a šli se usadit do obývacího pokoje. Maminka odešla do kuchyně připravit občerstvení včetně kávy, neboť bývalo vždy zvykem nabízet právě tento nápoj hostům. Až bylo vše hotové, zaplnil se stůl záviny, kávou a do skleniček nalil tatínek víno.

Mohla radostně začít ryze rodinná konverzace. Babička se zběžně zeptala pánů kluků: „Pavlíčku, Martínku, jak se máte, co škola“?

Martin: „Dobře se máme, školu zvládáme, doma se pilně učíme.“

Zapojil se také děda, byl si velmi dobře vědom babiččina vyzvědačského komplexu: Dobře kluci takto má být, jen tak dále, pilně se uchte ať z vás něco bude, a otočil se na svého syna: „Co náš synáček říká na politickou scénu čerstvě porevoluční?“

Otec: „Říkám, že zatím je vše předběžné, máme momentálně prozatímní vládu, v létě příštího roku budou volby. Až tam se ukáže, co naši voliči doopravdy chtějí.“

Děda: „Jakou vládu si přeješ? Jaký máš názor na politiku?“

Otec zatím stále klidně a tolerantně komunikoval: „Vždy jsem snil o pravicové vládě, máme po revoluci, hospodářství prožívá očekávaný propad kvůli

zavádění nového systému. Vláda musí především podporovat podnikatele, a především ty nejdrobnější.“

Děda začínal rudnout: „A co lidi, vždyť v demokracii, spíše v kapitalismu je nezaměstnanost naprosto běžná.“

Otec: „Právě proto fandím pravicovým politikům, pokud budou podporovat podnikatele, nastane celkový rozvoj, bude přibývat firem a zahraničních investorů, a tedy i práce (děda se chytal za hlavu).“

Děda: „Nechci pravici, chci slušný sociální systém, (otci pomalu začínala docházet jeho pověstná trpělivost).“

Otec: „Chceš znova bolševiky, když jsme se jich sotva zbavili, zapomněl jsi, co ti udělali a nám všem?“

Děda: „Jistě že nechci komunisty, a přirozeně, že jsem nezapomněl. Chci jen, aby demokratické vlády rovněž pamatovaly na nižší vrstvy.“

Otec opět velmi nervózní: „Žádná demokratická vláda v tržním prostředí není schopna přece něco takového realizovat. Vždyť jednotlivé profese jsou placeny různě dle vzdělání, odpovědnosti, samostatnosti a tak podobně. Nejsou tyto vlády zde od toho, aby určitým vrstvám vylepšovaly život, nýbrž proto, aby svým občanům garantovala jejich práva.“

Děda: „Ty jsi klausovec. Je to špatný člověk. Kolaboroval, do Občanského Fóra se dostal přes své komunistické známosti, chce všechno brutálně privatizovat.“

Otec s viditelným porozuměním: „Tak je to, Klaus Ti vadí, protože je pravicový, a že není filozof jako Havel. Buď realista, politika není filozofie, nevládnou přece moudří. Politici jsou něco jako podnikatelé, kteří si získávají zákazníky pro svůj zisk. Tedy politické strany usilují o voliče, aby se podíleli na vládě. Děda se nadechl. Klaus je člověk s vizí, s jednoznačnou pravicovou představou hospodářské reformy. Krátce po revoluci máme velice málo schopných politiků při tak vysokém počtu politických stran. Podívej se na vyspělé státy, Rakousko má dvě politické strany stejně jako Německo, Velká Británie nebo Spojené státy.

Ale k Havlovi. Také si jej velice vážím, jeho statečnosti a moudrosti, dělá nám ve světě obrovskou reklamu. Nicméně praktická politika není o filozofech, spisovatelích. Politici musí okamžitě řešit konkrétní politické úkoly.“

Děda: „S Havlem s Tebou souhlasím, ale necháme toho, jsi zarytý klausovec, nemá to smysl.“

Babička si vzala slovo: „Tak povídejme taky o něčem jiném, protože Vy se vždycky jen pohádáte. Kam pojedete letos na dovolenou?“

Maminka: „Už jsme o tom trochu přemýšleli s Ladou, určitě do ciziny.“

Pokračoval otec: „Napadlo nás Rakousko nebo Německo.“

Děda: „To bude krása co, poprvé na Západ.“

Babička jej upozornila o čase, děda prohlásil: „Už je čas, to uběhlo jak voda, při naší plodné debatě (oba se otcem zasmáli a jejich ženy už méně), necháme vás v klidu strávit nedělní odpoledne.“

Všichni se rozloučili a babička s dědečkem se vydali na zpáteční cestu.

Co tatínkovi rodiče odešli, rozhodl se pán rodiny říci pár slov svým příbuzným: „Jistě jste si všimli, že můj otec je příliš složitý a teoretický. Prožil v komunistické době postupem času velmi nelehké období. Ze dne na den se z podnikového ředitele stal „obyčejný projektant“. Stal se pesimistou, začal zásadně odmítat jakékoliv demokratické pojetí státu. Na konci šedesátých let se zamiloval do jakési formy osvícené diktatury, tedy směsicí přikázané péče o občany v podobě pracovní povinnosti, velmi oblíbené obzvláště u našich lidí a s něčím novým na tu dobu, s garantováním občanských práv. Toto pojetí vládnutí zaniklo. A je zřejmé, že se nebude razit cesta ke svobodě „polovičatými reformami“ a děda to ví velmi dobře. Občanským stranám vyčítá pravicovost, bezohlednost k nezaměstnaným a k důchodcům. Tvrdí, že chce sociálně demokratickou vládu, potom bude opět nespokojený, protože jediná vláda, se kterou kdy souhlasil, byla Dubčekova. To je vše, co jsem vám chtěl říct.“

